

O'ZBEKISTONDA MEHMONXONALARNI RIVOJLANTIRISH

Ochilov Abdurasul

Toshkent kimyo xalqaro universiteti, turizm fakulteti, talabasi

Boltayev Jaxongir

Toshkent kimyo xalqaro universiteti, turizm fakulteti, talabasi

ANNOTATSIYA

Mamlakatimizda mehmonxona xo'jaligi sohasiga mustaqillikning dastlabki vaqtlaridanoq asosiy davlat siyosati darajasida qaraldi. Soha rivoji uchun barcha zarur tashkiliy-huquqiy mexanizm vujudga keltirilib, muhim meyoriy hujjatlar qabul qilindi va bu ish hozirda ham davom etmoqda. Ushbu maqola yurtimizda mehmonxonalar turizimini tashkil etish va rivojlantirish uchun olib borilayotgan keng islohotlar haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: kompaniyalari, tashkilotlar, boshqaruv faoliyati, turizmning barqarorligi, psixologiya, mehmonxona turizmi.

АННОТАЦИЯ

В нашей стране гостиничная отрасль рассматривается на уровне основной государственной политики с первых дней независимости. Созданы все необходимые организационно-правовые механизмы для развития отрасли, приняты важные нормативные документы, и эта работа продолжается до сих пор. В статье представлена информация о масштабных реформах, которые проводятся для организации и развития отрасли. гостиничная система в нашей стране.

Ключевые слова: предприятия, организации, управленческая деятельность, устойчивость туризма, психология, гостиничный туризм,

ABSTRACT

In our country, the hotel industry has been considered at the level of the main state policy since the early days of independence. All the necessary organizational and legal mechanisms for the development of the industry have been created, important regulatory documents have been adopted, and this work is still ongoing. This article provides information about the extensive reforms that are being carried out for the organization and development of the hotel system in our country.

Key words: companies, organizations, management activities, sustainability of tourism, psychology, hotel tourism.

KIRISH

Mehmonxona - turli xizmatlar taklif qiluvchi turistlarni joylashtirish obekti. Boshqaruv metodi qo'yilgan maqsadga erishish uchun boshqariladigan obyektga ta'sir etish usullari va metodlari jamlanmasi. Boshqaruv psixologiyasi amaliy psixologiya

tarmog'i, boshqaruv faoliyati psixologik qonuniyatlarini o'rganadi. Boshqaruv psixologiyasining asosiy vazifasi boshqaruv faoliyati xususiyatlari, uning samaradorligini oshirish va psixologik sharoitlarini tahlil qilish bilan bog'liq. Boshqaruv qarori boshqaruv mehnatining asosiy turi, boshqaruv harakatining mantiqiy ketma-ketligi va maqsadga qaratilgan o'zaro bog'liqligi jamlanmasi. Boshqaruv sifati boshqaruv tadbirlari tizimi, chiqarilayotgan mahsulot sifatini oshirish va uning standartga mos kelishi muammosini hal qilishga qaratilgan. Boshqaruv dasturi barcha ishlar tafsilotini sinchiqlab yozib chiqishni taqozo etadi, qaysikim oldinda bajarish turibdi, takrorlanadigan hulq ma'lum sonlar sxemasini ishlab chiqish tushuniladi.[1]

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI.

O'zining boy tarixi, jo'shqin madaniyati va hayratlanarli me'moriy merosiga ega O'zbekiston Markaziy Osiyoda turizmning jadal rivojlanayotgan nuqtasiga aylandi. Mamlakat butun dunyo bo'ylab sayohatchilar uchun o'z eshiklarini ochar ekan, O'zbekistondagi mehmondo'stlik ajoyib o'zgarishlarga guvoh bo'ldi, hashamat, qulaylik va mamlakat merosi bilan tanishishni taklif qiluvchi jahon darajasidagi mehmonxonalar rivojlandi.[3]

Butik mehmonxonalarining paydo bo'lishi: So'nggi yillarda O'zbekistonda noyob va shaxsiy tajribaga intilayotgan aqlli sayohatchilarga xizmat ko'rsatuvchi butik-mehmonxonalarining mashhurligi oshib bormoqda. Ko'pincha tarixiy binolar yoki an'anaviy hovlilarda joylashgan bu butik korxonalar mehmonlar mahalliy madaniyat va muhitga sho'ng'ishlari mumkin bo'lgan samimiy muhitni taklif qiladi. O'zbekistondagi butik mehmonxonalar nafis dizayn, detallarga e'tibor va shaxsiy xizmat ko'rsatishga alohida e'tibor qaratgan holda, o'ziga xos dam olishni izlayotganlar uchun hashamatli dam olish maskanini taqdim etadi.[2]

Xalqaro mehmonxona zanjirlarining yuksalishi: Xalqaro mehmonlar oqimi va yuqori darajadagi turar joy variantlariga talab ortib borishi O'zbekistonda mashhur mehmonxonalar tarmog'ining paydo bo'lishiga olib keldi. Hilton, Hyatt va Marriott kabi global brendlar Toshkent, Samarqand va Buxoro kabi yirik shaharlarda o'z faoliyatini yo'lga qo'ygan bo'lib, ular xalqaro standartlar va mahalliy mehmondo'stlikni mukammal uyg'unlashtirib kelmoqda. Zamonaviy qulayliklar, eng so'nggi jihozlar va yuqori darajadagi xizmat ko'rsatish bilan ta'minlangan ushbu xalqaro mehmonxonalar ishbilarmonlar, hashamatli ixlosmandlar va korporativ tadbirlar ehtiyojlarini qondirib, O'zbekiston mehmondo'stligi sanoatida mukammallikka erishish uchun yangi mezonlarni belgilab beradi.

Tarixiy ob'ektlarning tiklanishi: O'zbekistonning ajoyib madrasalar, maqbaralar va karvonsaroylar bilan ajralib turadigan me'moriy merosi nafaqat sayyohlarni hayratga soldi, balki tarixiy ob'ektlarni qayta tiklash va hashamatli mehmonxonalariga aylantirishga ham ilhomlantirdi. Ushbu meros binolarining aksariyati zamonaviy qulayliklarni o'zida mujassam etgan holda o'zining o'ziga xos jozibasini saqlab, nafis butik mehmonxonalariga aylantirildi. Ushbu me'moriy durdonalarga yangi hayot

bag'ishlash orqali O'zbekiston sayohatchilarga har bir go'shasi o'tmishdan hikoya qiluvchi tirik tarixning bir bo'lagida qolish uchun noyob imkoniyatni taqdim etishga muvaffaq bo'ldi.

Barqaror amaliyotlarga e'tibor qarating: Jahon sayyohlik sanoati barqarorlik va ekologik ongga o'tayotgan bir paytda, O'zbekistondagi mehmonxonalar ham atrof-muhitga zarar yetkazadigan izlarni minimallashtirish bo'yicha ekologik amaliyot va tashabbuslarni o'zlashtirdi. O'zbekistondagi mehmonxonalar energiya tejaydigan tizimlar va chiqindilarni kamaytirish chora-tadbirlaridan tortib, mahalliy ishlab chiqarilgan mahsulotlar va jamoatchilik ishtirokigacha, mas'uliyatli turizm sari qadam tashlamoqda. Barqaror amaliyotni targ'ib qilish orqali bu mehmonxonalar nafaqat O'zbekistonning tabiiy resurslarini asrab-avaylashga hissa qo'shadi, balki atrof-muhitni muhofaza qilishni qadrlaydigan mehmonlar uchun yanada boyituvchi va o'ziga xos tajriba yaratadi.[4]

Oshpazlik mahorati va madaniy tajribalar: O'zbekistondagi pazandachilik landshafti madaniy merosi kabi rang-barang va mazali bo'lib, mehmonxonalar mehmonlarga mamlakatning gastronomik lazzatlarini namoyish etishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistondagi mehmonxonalar an'anaviy o'zbek taomlarini taqdim etuvchi restoranlardan tortib, interaktiv pazandachilik kurslari va pazandalik sayohatlarigacha, tuyg'ularni hayratga soladigan va mintaqaning boy ta'mini sharaflaydigan gastronomik sayohatni taklif etadi. Mehmonxonalar tomonidan tashkil etilgan madaniy chiqishlar, hunarmandchilik ustaxonalari va ekskursiyalar mehmonlarga O'zbekiston merosi va an'alarini chuqurroq anglash uchun ajoyib tajribalar bag'ishlaydi.[5]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Mamlakatimizda turizm sohasi jadal rivojlanib, sohaning tez suratlarda o'sishi uchun sharoit yaratilmoqda.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2022-yil noyabr holatiga ko'ra, mamlakatimizda 4879 ta joylashtirish obyekti faoliyat ko'rsatmoqda, shundan 3384 tasi mehmon uylari va yotoqxonalar, 939 ta mehmonxonada 66 ta dam olish maskani sertifikat olgan.

Toshkent shahrida 352 ta mehmonxona ro'yxatga olingan, xonalar soni – 12562 ta, o'rinlar soni – 24771 ta;

Samarqand shahrida 140 ta mehmonxona ro'yxatga olingan, xonalar soni — 3562 ta, o'rinlar — 7319 ta;

Buxoro shahrida 186 ta mehmonxona ro'yxatga olingan, xonalar soni – 4038 ta, o'rinlar soni 8369 ta;

2022 yilda mamlakatga 4 700 000 sayyoh kelgan.2022 yil Mehmonxonalar uyushmasi uchun juda mahsuldor yil bo'ldi. Tashkilot yildan yilga jadal rivojlanib, O'zbekistonda mehmonxona sohasini rivojlantirish bo'yicha o'z oldiga yangi maqsadlar qo'yimoqda.

Bugungi kunda uyushma a'zolari 100 dan ortiq tashkilotlarga a'zo.

2022 yilda nimalarni amalga oshirdik:

2022-yil 30-31-mart kunlari to'rtinchi mehmonxona biznesi forumi bo'lib o'tdi, unda 500 dan ortiq tashrif buyuruvchilar, soha ekspertlari va xalqaro tashkilotlar ishtirok etdi.

O'zbekistonning birinchi milliy mehmondo'stlik mukofoti yuqori saviyada o'tkazildi.

GIZ Uzbekistan loyihasi doirasida Farg'ona vodiysida "O'zbekistonda mehmondo'stlik sohasidagi sanitariya-gigiyena me'yorlari" mavzusida amaliy mashg'ulotlar o'tkazildi.

GIZ Uzbekistan loyihasi doirasida Farg'ona vodiysidagi mehmonxona uylari uchun "Xavfsiz mehmonxona" mavzusida amaliy mashg'ulotlar o'tkazildi.

Toshkent, Andijon, Marg'ilon, Xorazm va Qoraqalpog'iston Respublikasi turizm kollejlari o'qituvchilari uchun barcha yulduz toifalaridagi Toshkent mehmonxonalari bo'yicha tanishuv seminari tashkil etildi.

VET4 UZ (Shveysariyaning HELVETAS loyihasi «Kasb-hunar ta'limi sifatini uch tomonlama baholash» loyihasi va loyihani ilgari surish uchun chop etilgan hisobot bilan ish beruvchilar (O'zbekiston mehmonxonalari) so'rovi) bilan hamkorlik.

Mehmonxona rahbarlari va menejerlari uchun treninglar.

Uy xo'jaligi, F&B, Front Office bo'limlarining liniya xodimlari uchun treninglar.

Hududlardagi mehmonxonalar uchun xizmat ko'rsatuvchi provayderlar bilan ishlash

Xalqaro brendlar bilan hamkorlik qilish va potentsial investorlar uchun masshtab konferentsiyalari va uchrashuvlarini tashkil etish

Sayyohlik agentliklari, mehmonxona korxonalari va bo'limlari vakillari dolzarb masalalarni muhokama qilishlari mumkin bo'lgan masshtab konferensiyasini tashkil etish

13 ta hamkorlik memorandumlari imzolandi.

O'zbekiston Mehmonxona xo'jaliklari assotsiatsiyasi xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda 500 dan ortiq kishini tozalash, umumiy ovqatlanish va mehmondo'stlik bo'limlarining liniya xodimlari, shuningdek, mehmon uylarining gigiyenasi va xavfsizligi yo'nalishlari bo'yicha o'qitdi, shuningdek, menejment uchun treninglar tashkil etdi.

GIZ "Xavfsiz mehmonxona" loyihasi doirasida Farg'ona vodiysidagi mehmonxona uylariga o't o'chirish moslamalari va ma'lumot belgilari bepul taqdim etildi.

Shuningdek, O'zbekiston Mehmonxona egalari uyushmasi tashabbusi bilan O'zbekistonda joylashtirish vositalarining ball tizimi bo'yicha yagona davlat standartlari va tasnifini ishlab chiqish bo'yicha katta ishlar amalga oshirilmoqda.[6]

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistondagi mehmonxonalar evolyutsiyasi mamlakatning mehmondo‘stlik sanoatidagi uyg‘onishni aks ettiradi, bu yerda hashamat, meros va barqarorlik birlashib, sayohatchilar uchun unutilmas va boyituvchi tajriba yaratadi. O‘zbekiston o‘zining cheksiz jozibasi va samimiy mehmondo‘stligi bilan sayyohlarni o‘ziga jalb etishda davom etar ekan, mehmonxonalarning rivojlanishi mamlakatdagi turizm rivoyatini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi, uning o‘tmishiga bir oyna ochadi, bugungi kunga eshigini ochadi va turizmni rivojlantirishga va’da beradi. yorqin kelajak.[5]

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Tuxliyev I.S., Xaitboyev R., Tursunova G.R. Turizm asoslari. O'quv-uslubiy murakkab. - Samarqand, SamISI, 2013. - 372 b.[1]
- 2.Qudratov G.H., Pardayev M.Q., Otaboyev R. O‘zbekistonda turizm salohiyati va uni rivojlantirishda davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. // xizmat ko'rsatish va turizm sohalarini rivojlantirish: muammolar va ularning yechimlari. - T.:Iqtisodiyot va moliya, 2008. - b. 61-70.[2]
- 3.Hayitboyev R., Sattarov A. Turizm marshrutini ishlab chiqish texnologiyasi. Samarqand, 2011 yil.[3]
- 4.Matyakubov U.R. —Ekologik vaziyatni hisobga olgan holda turizmning samaradorligi takomillashtirish yo‘nalishlari va istiqbollari mavzusida. nomzodlik dissertatsiyasining konspekti. – Samarqand, 2011. – 12 b.[4]
- 5.Halikulov A.N. —Mehmonxonalarda xizmat ko‘rsatish sifati va samaradorligini oshirish imkoniyatlar dissertatsiya konspekti. Abstrakt. – Samarqand, 2010. – 25 b.[5]
- 6.<https://www.hoteliers.uz/reportuz2022>[6]